

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Nepilngadīgo Tiesības Tiesas Procesā](#) > Sweden

Saturu nodrošina

Zviedrija

Nepilngadīgo tiesības tiesas procesā

Zviedrija



1. Minimālais vecums, kuru sasniedzot, prasītājs var patstāvīgi ierosināt lietu tiesā

Zviedrijā minimālais vecums, no kura iestājas kriminālatbildība, ir 15 gadi. Personas, kuras ir vismaz 18 gadus vecas, tiesā var ierosināt lietu nodarbinātības, migrācijas un patvēruma, kā arī administratīvu sodu jautājumos. Izglītības jautājumos šis vecums ir 16 gadi, savukārt veselības aprūpes jautājumos (tikai tad, ja tie attiecas uz piespiedu psihiatrisko aizturēšanu/ārstēšanu) un jautājumos, kas saistīti ar ievietošanu aprūpē, tie ir 15 gadi (lai gan bērni parasti ir atbildētāji, nevis prasītāji).

2. Specializētās iestādes un kompetentās iestādes

Zviedrijā nav īpašu tiesu mazgadīgiem likumpārkāpējiem. Pret bērniem, kuri jaunāki par 15 gadiem, kriminālvajāšanu nevar uzsākt, un viņi ir ievietojami sociālo dienestu aprūpē, savukārt bērni, kuri ir vecumā no 15 līdz 18 gadiem, stājas vispārējo tiesu priekšā. Zviedrijā ir vispārējās tiesas un administratīvās tiesas. Tās darbojas paralēli. Administratīvo tiesu sistēmas darbs ir saistīts ar administratīvu lēmumu apstrīdēšanu.

Civillietas un lietas, kas saistītas ar aizgādību, dzīvesvietu un saskarsmi, izskata vispārējās tiesas. Zviedrijā nav specializētu iestāžu, kuru darbs saistīts ar bērniem civilprocesos. Lielākā daļa ģimenes tiesību strīdu ietilpst vispārējo tiesu jurisdikcijā.

3. Spēkā esošie juridiskie un politikas pasākumi, lai izvairītos no kavēšanās ar bērniem saistītu lietu izskatīšanā

Ja bērns tiek turēts aizdomās par nozieguma izdarīšanu, vecāki vai cita persona, kura atbild par bērna aprūpi, būtu jāinformē par noziegumu un bērna iztaujāšanu, cik drīz vien iespējams. Vecākiem jābūt klāt iztaujāšanas laikā. Ja noziegums ir smags, cik drīz vien iespējams par noziegumu būtu jāinformē arī sociālie dienesti, un to pārstāvjiem būtu jāpiedalās iztaujāšanā. Izmeklēšanu un tiesvedību pielāgo gados jauniem aizdomās turētajiem. Tiesvedībai jābūt pabeigtai saprātīgā laikposmā. Ir arī vispārējs noteikums, kas nosaka, ka attiecīgie lēmumi jāpieņem un tiesvedība jāsāk bez nepamatotas kavēšanās, ja lietās saistībā ar aizgādību, dzīvesvietu un saskarsmi ir iesaistīti bērni.

4. Īpaši bērnu atbalsta mehānismi un procedūras un veidi, kā nodrošināt bērna viedokļa ņemšanu vērā

Gan bērni, gan pieaugušie var būt puses tiesvedībā. Tādējādi bērniem, kuri ir noziegumos cietušie, ir tādas pašas tiesības tikt uzklausi un piedalīties tiesvedībā kā pieaugušajiem. Lietās, kurās bērna notikumu izklāstam ir īpaši svarīga nozīme (kā tas ir gadījumā, kad bērns ir cietušais), iztaujāšanā jāpiedalās ekspertam bērnu psiholoģijā vai nopratināšanas psiholoģijā vai viņam jāsniedz komentāri par bērna sniegtā izklāsta vērtību. Lieciniekiem nav tiesību tikt uzklausi neatkarīgi no tā, vai liecinieks ir bērns vai pieaugušais. Liecinieki nav tiesvedības puses un nepiedalās kriminālprocesā — viņi tikai vajadzības gadījumā sniedz savu izklāstu par to, kas noticis.

5. Daudzdisciplīnu pieeja

Ir nepieciešama dažādu dalībnieku, piemēram, policijas, prokuratūras, veselības aprūpes dienestu un sociālo dienestu sadarbība. Ja bērns ir vardarbībā cietušais, galvenā atbildība par sadarbību ir sociālajiem dienestiem. Lielākajā daļā pašvaldību ir tā dēvētās konsultāciju grupas, kurās darbojas pārstāvji no sociālajiem dienestiem, prokuratūras, policijas, bērnu veselības aprūpes dienestiem un bērnu un jauniešu psihiatrijas dienestiem un kuras lemj par spēku un plānošanas koordinēšanu un izlemj, kādā secībā šiem dažādajiem dalībniekiem būtu jārikojas, tiklīdz ir sagatavots ziņojums par noziegumu pret bērnu. Ja bērns ir noziegumā cietušais vai tiek turēts aizdomās par nozieguma izdarīšanu, policijai un prokuratūrai vienmēr ir jāsadarbības. Nodibina arī sadarbību ar sociālajiem dienestiem un citiem attiecīgiem dalībniekiem.

6. Spēkā esošie pasākumi, lai nodrošinātu, ka galvenais apsvērums ir bērna intereses

Zviedrijas tiesību aktos ir noteikts, ka vispārējo tiesu galvenais apsvērums ir bērna intereses, kas nozīmē, ka tiesai ir jāņem vērā katra bērna intereses. Lietās, kas saistītas ar aizgādību, dzīvesvietu un saskarsmi, tiesa izlemj par bērna interesēm. Tomēr Zviedrijas administratīvās tiesības neparedz vispārēju principu, ka iestādēm vai administratīvām tiesām ir jāņem vērā bērna intereses vai ka ir jāpiešķir noteikts svērums bērna interesēm. Tāpēc administratīvās tiesības šajā ziņā atšķiras no civiltiesībām. Tomēr dažās īpašās administratīvajās jomās ar īpašiem nozaru tiesību aktiem ir ieviests princips, ka dažādā apmērā ir jāņem vērā bērna intereses.

7. Lēmumu uzraudzība un izpilde tiesas procesos, kuros iesaistīti bērni

Bērņus, kuri ir jaunāki par 15 gadiem, nevar saukt pie kriminālatbildības par viņu izdarītajiem noziegumiem. Saskaņā ar pamatprincipu mazgadīgiem likumpārkāpējiem vispirms piemēro sociālo dienestu pasākumus, nevis nosūta uz ieslodzījuma vietu un probācijas dienestu. Nav īpašu sodu, kas piemērojami tikai mazgadīgiem likumpārkāpējiem vecumā no 15 līdz 21 gadam. Jauniešiem vecumā no 18 līdz 21 gadam, kuri izdarījuši noziedzīgus nodarījumus, bieži piespriež tādus pašus sodus kā pieaugušajiem. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izdarījis noziegumu pirms 21 gada vecuma sasniegšanas, tad, piespriežot sodu, īpaši ņem vērā viņa nelielo vecumu. Noteikumi par civiltiesu spriedumu izpildi ir vienādi bērniem un pieaugušajiem. Ja pretējā puse nepilda savus pienākumus saskaņā ar spriedumu vai lēmumu, attiecīgā puse var pieprasīt, lai Zviedrijas Izpildes aģentūra panāk sprieduma vai lēmuma izpildi. Bērnu un vecāku kodeksā ir ietverti noteikumi par spriedumu un lēmumu izpildi lietās, kas saistītas ar aizgādību, dzīvesvietu un saskarsmi, kā arī citu kodeksa darbības jomā ietilpstošu lēmumu izpildi. Šādu spriedumu vai lēmumu izpildes panākšanā par galveno apsvērumu jāizvirza bērna intereses.

8. Tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieejamība

Pastāv vispārējās tiesības — t. i., tiesības, kas nav tikai cietušajiem, kuri ir bērni — pieprasīt, lai tiek pārskatīts lēmums nesākt kriminālvajāšanu. Tomēr šādu pieprasījumu var iesniegt tikai personas, kuras iesaistītas attiecīgajā lietā. Gan bērni, gan pieaugušie, kuri ir cietušie, var pieprasīt kompensāciju (zaudējumu atlīdzību) no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja. Tā kā civiltiesībās bērniem parasti nav procesuālās tiesībspējas un rīcībspējas, viņiem sūdzību iesniegšanas, pārsūdzēšanas un pārskatīšanas tiesā mehānismi ir pieejami tikai ar viņu likumīgo pārstāvju starpniecību.

9. Vispārēji noteikumi par (bērna vai pieaugušā) adopciju

Lēmumus par adopciju pieņem tiesa. Pieteikumu iesniedz persona(-as), kura(-as) vēlas adoptēt. Tiesa izvērtē, vai pastāv atbilstoši apstākļi, lai adopciju varētu veikt. Atļauju adoptēt bērnu nedrīkst piešķirt, kamēr nav atzīts, ka adopcija ir bērna interesēs.

[Bērniem draudzīga justīcija Zviedrijā](#)  (255 Kb) 

Lapa atjaunināta: 31/07/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās

izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.